

ВІСТІ

УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ В ПОЛЬЩІ.

Виход. що місяць. Warszawa, Długa 29, Hotel Polski, 12, ц. 5000 м.

Польща уявляє собою головний осередок у рійській політичній еміграції. По приблизних підрахунках загальна маса цієї еміграції досягає в Речі Посполитій Польській 30.000. Значна більшість української еміграції залишила рідні терени й перейшла за державні кордони в листопаді 1920 р. під натиском ворожого московського війська. Ті елементи, що належали до армії У. Н. Р., були інтерновані в таборах, цивільна ж частина, що складалася головним чином з урядовців державних установ, зосередилася в двох-трьох містах Польщі і там до недавнього часу перебувала.

Тепер, коли перед таборами нашого інгернованого вояцтва стоїть питання про ліквідацію, а державні установи вже скорочені до скрайнього мінімуму,—всією політичною еміграцією болюче відчувається потреба припинити розпорошення своїх сил та деморалізацію, що подекуди виникає, засобами широкої громадської організації та самопомоги. Ми підійшли до переломового моменту на нашій тяжкій шляху і без організаційних заходів та дружньої взаємної підтримки можемо дійти до остаточного занепаду.

Перший делегатський з'їзд української еміграції, що відбувся у Варшаві 15-18 серпня, як раз на зазначених зараз питаннях зосередив свою увагу і працю. По докладнім обміркуванні рефератів, що були оголошені представниками Українського Центрального Комітету, Українського Правничого товариства та військових таборів зїзд ухвалив низку постанов і правил, які мають всею метою організувати на суспільних підставах всю нашу політичну еміграцію, утворити на тих же підставах обрання і громадського контролю еміграційний центр, звязати з ним периферію і закласти матеріальний фундамент для цієї будови в обра-

зі національного податку, необхідного в першу чергу для правного захисту та підтримки емігрантів, які відчувають у цьому гостру потребу.

На Український Центральний Комітет, переобраний на зїзді, покладено переведення в життя зазначених постанов і правил, і комітет у своїм новім складі вже приступив до виконання своїх уповноважень. Великі, складні і важкі завдання йому доводиться розв'язувати і лише при щирій та дружній підтримці громадянства, для якого він працює, може бути успішною його відповідальна праця.

На превеликий жаль, авантюрицькі та деструктивні елементи, які хоч і не в численій кількості, але все ж таки маються серед нашої еміграції, вже розпочали свою розкладову працю. З мотивів чисто особистих або вузько-гурткових вони намагають всі сили, щоби шляхом інсинуацій, наклепів, брехні та лайки запламувати й дискредитувати і перший еміграційний зїзд і його виконавчий орган—Український Центральний Комітет.

Застерегаємо громадянство проти цих ганебних змагань зірвати громадську працю. Швидко має бути скликаний другий делегатський зїзд нашої еміграції, який висловить в цій справі свій авторитетний осуд. Зараз же треба напружити всі сили, щоб утримати найбільшу згоду та єдність між нами, необхідно взяти всіх заходів, щоб полегшити важке становище нашої еміграції і задовольнити невідкладні та найбільш пекучі потреби її.

Український Центральний Комітет робить і буде робити все, що в його силах, аби виправдати покладені на нього обов'язки; а щоби громадянство було в курсі справ, знало, що робиться комітетом та які плани дальшої праці ним намічається, Центральний Комітет буде випускати свої бюлетені чи „Вісті“. Хай само громадянство по тих інформаціях, які будуть подаватися в „Вістях“, судить про справи, що так близько його торкаються.

Щире прохання до кожного громадянина, в руки якого попадуть „Вісті Українського Центрального Комітету“, —передати наш орган до рук інших громадян і взагалі допомогти розповсюдженню серед еміграційн. суспільства правдивих відомостей про те, що робиться для цього суспільства поставленою ним інституцією.

Початок діяльності Центрального Комітету.

Після зїзду еміграції, що відбувся 15-18 серпня ц. р., всі обрані на зїзді члени Українського Центрального Комітету: І. М. Золотницький, В. П. Сальський, О. Х. Саліковський, М. М. Ковальський, М. Ю. Шаповал, Вас. Приходько і П. І. Зайцев, а також члени дирекції (В. К. Прокопович і М. Л. Юнаків) зібрались, щоб обговорити невідкладні організаційні справи. Засідання відбулося під головуванням О. Х. Саліковського і зупинило свою увагу перш за все на тому, які секції мусять негайно розпочати свою діяльність, бо по матеріальних умовах зразу розгорнути діяльність Ц. К. у всю широчінь зазначеного для неї програму не було можливости.

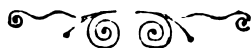
Одноголосно було ухвалено, що як найскорше необхідно приступити до праці секціям організаційній, фінансово-господарчій і по справах інтернованих, продовживши разом з тим працю культурно-освітньої секції.

Представникам цих секцій було запропоновано в першу чергу представити Ц-му Комітетові план ближчої праці.

Одночасно були встановлені директиви відносно зовнішніх умов праці Ц. К., помешкання для бюро, складу виконавчого апарату і т. ін.

Понеже керownik секції Організаційної М. М. Ковальський і секції інтернованих ген. В. П. Сальський мешкали не у Варшаві і для переїзду у Варшаву їм потрібно було ліквідувати на місці постійного перебування свої справи, то ближче засідання пленума Ц. К. було призначено на початок вересня. З цього останнього моменту власне і починається регулярна праця реорганізованого зїздом Ц. К.

Після того відбулася сім засідань пленума Ц. К., а саме: 20 серпня, 9, 10, 19, 20, 21 і 22 вересня. Головніші постанови цих засідань подається нижче.

Головніші постанови Центрального Комітету.

1. Обговоривши інформації члена-секретаря П. І. Зайцева про останні випадки з спробами виселення з Польщі деяких українців емігрантів і про необхідність виступити в цій справі перед польською владою з відповідними заходами, Ц. К. постановив доручити комісії з О. Х. Саліковського, І. М. Золотницького, М. М. Ковальського і П. І. Зайцева скласти в цій справі меморандум і зложити його в відповідних установах, відвідавши особисто урядових осіб, компетентних в розв'язанні правного положення наших емігрантів.

2. З огляду на інсинуації і наклепи, які з'явилися в деяких органах преси на адресу 1-го еміграційного з'їзду і обраного ним Центрального Комітету, та приймаючи на увагу несумлінну агітацію, яка ведеться кількома особами серед еміграційного громадянства проти організаційних заходів, намічених з'їздом,—спростувати неправдиві відомості в часописах та інформувати еміграційне громадянство про фактичну працю Українського Центрального Комітету.

3. Виконуючи постанови 1-го еміграційного з'їзду, розпочати негайно підготовчу працю в справі організації 2-го зїзду української еміграції та негайно ж приступити до випрацьовання нового статуту Українського Центрального Комітету згідно з директивами минулого зїзду.

4. Увійти в тісніший зв'язок з п. делегатом Високого Комісаріату Ліги Націй в справах збігців з бувшої Росії, а також навязати ближчі зносини як з європейськими допомогивими місіями так і місцевими благодійними установами.

5. На засіданні 22. IX постановлено розпочати діяльність секції гуманітарної, доручивши цю працю на час відсутности керownika її п. М. Шаловала заступникові п. М. Лорченкові, з тим, що мають негайно почати життя підсекції: жіноча та інвалідів.

РОБОТА СЕКЦІЙ

І. Секція Організаційна.

На підставі постанови Українського Центрального Комітету, Організаційна Секція приступила до підготовчої праці по скликанні 2 зїзду української еміграції.

Одночасно з тим вона провадить працю по виробленні нового статуту Укр. Центр. Комітету, згідно з постановами зїзду укр. еміграції 15-18 серпня ц. р.

Організаційною Секцією вироблено план організації української еміграції на місцях, для чого з'ясовані місця осідку та перебування на роботах української еміграції.

Намічено ряд осіб, на яких покладаються тимчасово обов'язки уповноважених по збиранні національного податку, які особи й були затверджені Українським Центральним Комітетом.

Розроблено план діяльності Організаційної Секції та тимчасовий її регулямін, які було заслухано та поки що прийнято до відома Українським Центральним Комітетом. Остаточне затвердження регуляміну відкладено до закінчення вироблення регулямінів інших секцій, з метою взаємного їх погодження.

Складено та розіслано обіжник в справі організації на місцях відділів Українського Центрального Комітету.

Нові філії У. Ц. К.

Українським Центральним Комітетом одержані повідомлення з м. Стрількова та від позатаборової української колонії м. Каліша про вибір в цих двох колоніях відділів Українського Центрального Комітету.

Український Центральний Комітет в засіданні 21 вересня затвердив вищезгадані відділи в такому складі: в м. Стрількові—керovníк відділу п. Ковальський та заступники керovníка; п. п. Жабко-Потанович і Квітко, а в м. Каліші—керovníк відділу п. Ф. Крушинський та заступники керovníка відділу: п. п. Конопацький та Дем'яненко.

II. Фінансово-господ. секція.

1) Опрацьовано і розіслано обіжник в справі національного податку.

2) Виробляється інструкція для відділів та уповноважених У. Ц. К. в справі технічного переведення самооподаткування укр. еміграції.

3) Розробляється технічна сторона діловодства і рахівництва секції та загальний план її діяльності.

III. Секція інтернованих.

З'ясовано становище і потреби в таборах через персональний огляд таборів керуючим секцією інтернованих Генерального Штабу Генералом Сальським.

На підставі згаданого огляду складено ген. Сальським меморандум до Пана Міністра Внутрішніх Справ Речі Посполитої Польської, який ухвалено У. Ц. К. в пленарному засіданні. В меморандумі проситься скликати конференцію для установлення наперед плану постулювання що до інтернованих, а саме:

а) коли безумовно має бути переведено редукцію (зменшення) таборів, то встановити число людей, що лишаться в таборах, б) встановити відпуск грошових засобів на організацію майстерень, варштатів і т., в) встановити план звільнення людей з таборів згідно засад, що встановлено в резолюції 1-го еміграційного з'їзду відносно інтернованих. Конференція має складатися з представників Польського Уряду, Центрального Комітету і начальства таборів.

Означений меморандум представники У. Ц. К. склали на руки Міністра Внутрішніх Справ Р. П. П., а одписи з нього М-рові Спр. Військових Р. П. П. та іншим відповідним урядовим чинникам, з проською підперти жадання У. Ц. К. в цій справі.

На підставі цілої низки інформацій від відповідних польських урядових чинників для У. Ц. К. з'ясувалося, що значне число людей має бути звільнено з інтернування. З огляду на це У. Ц. К. —

1) звертається з закликом до всієї української еміграції в Польщі, що вже має затруднення (окремі люди, гуртки та інше), подбати про приміщення на роботи людей з таборів, хоч би в кожному окремому місці по кілька чоловік; разом з тим У. Ц. К. просить надіслати відомості до нього: в якому місці, на яку роботу, за яку платню, скільки людей може бути приміщено, а також разом з цим подаги інші відомості про умови роботи; адреса У. Ц. К. (секція інтернованих), Warszawa, ul. Długa, 29, Hotel Polski, p. 12.

2) У. Ц. К. розпочав пертракції з представником Ліги Націй в Варшаві, п. Шарпантьє, в справі приміщення на роботи наших людей у Франції. Докладний зміст цих пертракцій подається в цьому ж числі „Вістей У. Ц. К.“

3) У. Ц. К. звертається до М-в Опіки, Робот Публічних та інших відповідних чинників з тим, щоб людей наших примістити на роботи організованими групами.

Разом з тим У. Ц. К., не маючи певности що до вислідів згаданих заходів, закликає тих, що мають бути звільнені з таборів, самим проявити ініціативу в відшуканні заробітку, в чому У. Ц. К. вчинить повну підтримку.

За минулий час керуючий секцією інтернованих сам, або в складі делегацій відвідав наступних чинників:

- 1) Представника Ліги Націй, п. Шарпантьє.
- 2) Міністра Справ Внутрішніх Р. П. П.
- 3) " " Військових "
- 4) Директора президіяльного департаменту М. С. В. п. Ладю.
- 5) Політичного референта М. В. С. п. Лисевича.
- 6) Начальника відділу інтернованих п. Залеського.

IV. Секція Культурно-Освітня.

Діяльність культурно-освітньої секції до останнього часу провадилась у чотирьох галузях: 1) опікування справами еміграційного українського студентства; 2) вищі курси українознавства для еміграційного громадянства взагалі і академічної молоді зокрема; 3) видання вісника української еміграції „Трибуна України“; 4) біжучі культурно-освітні потреби еміграції.

В останній час що до студентства Центральний Комітет вживає заходів перед Міністерством Освіти Р. П. П. про видачу постійної щомісячної допомоги студентам українцям, які вчаться у вищих польських школах, і перед комісаром Ліги Націй п. Шарпантьє про видачу одnorазової допомоги на подорож тим студентам українцям, які виїждять до Чехословаччини, Вельгії і Англії для продовження науки в тамошніх школах. Високий Комісар Ліги Націй повідомив Ц. К., що задовольнить в недалекому часі це прохання. Що торкається Міністерства Освіти, то є надія, що за підтримкою Комітету допомоги студентам українцям (Патрнату) і Комісара Ліги Націй пощастить досягти і тим задовольняючого результату. Треба ще зазначити, що Комісар Ліги Націй п. Шарпантьє обіцяв підтримати матеріялами та знаряддям майстерні, що улаштовані нашим студентством.

Вищі курси українознавства на вакації припинились, але разом з тим розпочалася праця по виданні лекцій, які викладались на курсах, та упорядкуванні бібліотеки для курсів. Зараз кінчається друком курс проф. Вячеслава Заїкина „Історичні підстави української державности“—і вживаються заходи для утворення умов, які дали б можливість відновити дальший виклад лекцій по українознавству та продовжити друк курсів решти лекторів.

„Трибуни України“ до цієї пори вийшло дві книжки (ч. 1 і ч. 2—4). Тепер друкується книжка третя (ч. 5—7), яка має вийти у світ через два-три тижні. У цій книжці між іншим будуть надруковані широкі інформації про українське життя на Батьківщині і на еміграції, а також статті: Вол. Дірошенка, Вячеслава Заїкина, ген. М. Капустяв-

ського. О. Лотоцького, К. Маціевича, Вяч. Прокоповича, О. Ряста, О. Салківського та інш.

В міру можливости культурно-освітня секція пеклується і про освітні потреби таборів. Між іншим нею складено і подано на руки п. Міністра Освіти Р. П. П. меморіал про допомогу еміграції на улаштування та підтримку шкіл, а в тому числі і шкіл, що функціонують у таборах, зокрема початкових.

Окремий меморіал було подано в справі заснування для дітей емігрантів українців інтернату при Луцькій українській гімназії, і цей меморіал мав успіх, але місцеві умови не дали можливости перевести проект у життя.

В дальшій діяльності Культурно-Освітня секція У. Ц. К. бажала б іти вже наміченими і зазначеними вище шляхами, звернувши особливу увагу на інтереси периферії. Відділи Ц. К. та його уповноважені на місцях мусять допомогти секції у виконанні цього її завдання.

Високий Комісаріят Ліги Націй і Український Центральний Комітет.

17 вересня Голова У. Ц. К. одержав од делегата Високого Комісаріяту Ліги Націй по справах збігців п. Шарпант'є листа.

П. Делегат, виходячи з думки, що „співпраця дуже тісна (*collaboration très étroite*) поміж У. Ц. К. і Високим Комісаріятим Ліги Націй для збігців необхідна“, й спиняючись на її основах, просить Комітет подати до загального відома наступне:

„Усі прохання про шукання роботи—пише п. Шарпант'є,—допомоги на подоріж, візи і всякого захисту, взагалі всі справки мусять бути з'осереджені в руках У. Ц. К. в Варшаві або його уповноважених в таборах.

„Ніяких заходів, клопотань або прохань персональних, що їх зробить інтернований чи цивільний, не буде прийнято Делегатом Високого Комісаріяту, як що вони не передані через У. Ц. К. або його уповноваженого.

„Справки, яких просять у Делегата Високого Комісаріяту, і відповідь про візи та допомоги будуть подаватись заінтересованим через У.Ц.К.

„Само собою зрозуміло, що ніякі заходи, прохання про візу, допомогу чи захист не будуть прийняті, як що вони не будуть засвідчені і одобрені У. Ц. К.

„Я підрозуміваю, що різні комітети, що працюють у таборах, як от Інлідів, звільнених тощо, виступатимуть через посередництво У. Ц. К. так

саме як і окремі інтерновані; і що їх прохання мусять бути мені передані через У. Ц. К. на тих самих умовах, як і прохання окремих осіб.

В надії, що заходи вище зазначені дозволять нам запевнити співпрацю і плідотворну координацію, яка зможе задовольнити інтернованих, прошу Вас, Пане Голово, вірити в запевнення моєї глибокої пошани“.

21 вересня У. Ц. К. в складі всіх присутніх у Варшаві членів одвідав п. Делегата Високого Комісаріату Ліги Націй і, подякувавши йому за уважність до українців—емігрантів та виявлену ним готовність стати у допомозі, одбув з ним докладну нараду про наші найгостріші потреби та спосіб їх заспокоєння.

Спочатку було вияснено загальні основи співпраці Високого Комісаріату та У. Ц. К. на принципах, висловлених в листі п. Делегата від 17. IX. і прийнятих Комітетом.

Підтвердивши ще раз, що на його думку інтереси справи вимагають з'осередження всіх зносин еміграції з ним в руках У. Ц. К., з яким він, установивши оце постійний контакт, і матиме тільки діло, п. Делегат зазначив, що його завданням являється правна оборона збігців та допомога їм знайти собі роботу.

Для тих, хто застається в Польщі, він може стати у пригоді правним захистом та інтервенцією своєю тоді, коли на це не вистачатиме заходів У. Ц. К. Далі має він на думці допомогти організації певними сумами на технічне приладдя та матеріал. Але для цього йому потрібно мати конкретний план майстерень, що існують, та що потрібне для їх правильної роботи. У цю хвилю в розпорядженні його ще нема на це відповідних сум, але він сподівається на підставі представленого йому плану одержати їх з Женеви. Тоді він скличе нараду з представників Комітетів: Українського, Російського, Британського допомогового (В. С. Р.), методистів і т. д., щоб вияснити потреби в цім відношенні кожної групи та можливості їх задовольнити і справедливо розподілити суми.

Але на погляд п. Делегата далеко краще можна задовольнити потреби української еміграції по-за межами Польщі, й тому він, особливо маючи на увазі тих, хто звільняється з таборів, радив би їм виїздити за кордон, головним чином до Франції. Тим, хто бажав би виїхати, він міг би допомогти безплатними візами і певною сумою на подорож.

Представники Комітету одповіли, що нічого не мають в принципі проти виїзду наших людей за кордон, але щоб приступити до переведення цього в життя, Комітет повинен бути певен, що наші люде

там не зостануться без правного захисту і будуть забезпечені від експлоатації.

На це п. Делегат запевнив, що за празне становище тих, хто виїде до Франції, можна бути спокійним: на сторожі його стоятиме Високий Комісаріят, а практично бажано і там установити контакт тісний між делегатом Комісаріату і нашим представництвом. Од експлоатації охороняє закон, рівний і для чужинців, а взагалі недостача робочих рук у Франції і заінтересовання в них підприємців являється так саме гарантією проти визиску. Кожен, маючи адресу делегата Комісаріату і нашого уповноваженого, зможе в потрібнім випадку знайти оборону собі.

Ці пояснення задовольнили Комітет. Далі представники Комітету вважали необхідним для збереження організованих форм життя української еміграції, щоб було забезпечено існування й у Франції певної кількості, дуже невеликої, людей, що склали б з себе там організаційний центр, а також, щоб були забезпечені релігійні і взагалі культурні потреби наших людей на далекій чужині, а це вимагає певних видатків.

На питання, чи не може він допомогти в цій сфері, п. Делегат одповів, що він позбавлений цієї можливості і це вже залежить цілковито від наших власних сил.

Який контингент людей потрібний до Франції (до інших країн, на думку п. Делегата, виїхати трудніше) і які умови праці,—п. Делегат запитував Французьке Міністерство праці й відповідь його подасть нам до відома.

Останнім питанням, порушеним на конференції, була справа нашого студентства. П. Делегат обіцяв допомогти студентам, які виїздять за кордон для студій, безплатними візами і грошевою допомогою. Що ж до тих, які зостаються тут, то він не може допомогти чимсь безпосереднє, але готовий піддержати перед відповідними інституціями заходи У. Ц. К. Певної помочи від нього студентство тут може ждати тільки в формі допомоги організації праці, майстерень то-що.

Виясненням технічної сторони контакту закінчилася ця нарада, що поклала певні підвалини сталої співпраці Високого Комісаріату та У. Ц. К.

Р І Ж Н І З В І С Т К И.

Комітет допомоги українцям емігрантам в Америці.

В Сполучених Штатах заснувався „Комітет допомоги українцям—емігрантам“, що має на меті допомагати нашим землякам, що допіру приїхали, орієнтуватись на перших часах і знайти заробіток.

Довідавшись про це, У. Ц. К. постановив негайно навізати з цим Комітетом зносини, привітавши заходи його, та просити його з'ясувати умови праці в Америці та переїзду туди.

Подаємо відозву цього Комітету разом з його адресою.

„На увагу всім емігрантам-українцям!“

„Кожного українця, що приїде до Америки з метою заробити кусок хліба для себе й для своїх рідних, ми готові привітати ласкавим словом, допомогти на перших часах орієнтуватись і примістити його найкращим побитом до праці. Все вищечаведене ми виконуємо цілком безплатно, бо самі пройшли цей тернистий шлях.

„Український народ багато вистраждав в боротьбі за волю рідної землі. Небажання підлягти катам—московським комісарам і зробитись їх рабами примусило багатьох українців кинути рідні хати й поля та емігрувати за кордон. Тяжко доводиться українцям на чужині в постійній боротьбі за існування. Бажання дати, в міру своїх сил, допомогу нашим братам-українцям і примусило нас організувати „Комітет допомоги українцям—емігрантам“. Інтересуючихся просимо звертатися на адресу:

New York, 38 West 100 str. app. 8 (Українські часописи просимо передрукувати).„

Умови переїзду до Чехословаччини.

Українське пресове бюро в Празі подає: В останніх часах чеська влада видала гострі правила проти тих емігрантів, які прибувають на територію Ч. С. Р. нелегально,

цеб то без окремого дозволу (візи) на візд від чеського міністерства закордонних справ. Такі люде не можуть вже сдержати на місці документів на право перебуванчя в Чехословаччині, а тим більше не одержують ніякої підмоги. Причина цих гострих правил чеської влади та, що в Ч. С. Р. є вже дуже численна українська еміграція (поверх три тисячі) і велика російська еміграція. (Стипендіятів росіян чотирі і пів тисячі—українців біля двох тисяч). (Діло).

Зміст числа I. До громадянства.—Початок діяльности У. Ц. К.—Робота секцій: організаційна, нові філії, фінансово-господарча, інтернованих, культурно-освітня.—Високий Комісаріят Ліги Націй і У. Ц. К.—Ріжні звістки.—Додаток: обіжники У. Ц. К. ч.ч. 1 і 2.

Гроші і матеріали для „Вістей“ надсилати на адресу: Warszawa, Długa 29, Hotel Polski, 12. У. Ц. К.

ОБІЖНИК

Українського Центрального Комітету

Ч. I.

З'їзд української еміграції 15-18 серпня 1923 року поклав підвалину для самоорганізації української еміграції в Польщі.

Він намітив основні домагання укр. еміграції в сфері окреслення та захисту її прав.

Встановив національний податок, що має стати фінансовою базою самоорганізації укр. еміграції для захисту всіх її інтересів та ухвалив підстави національного самооподаткування.

Він намітив шляхи до полагодження кривд та пекучих потреб інтернованого українського вояцтва.

Поставив завдання культурно-просвітньої роботи серед української еміграції та інтернованого вояцтва у всіх її напрямках та завдання допомоги укр. студенству.

Ухвалив слушні домагання в сфері допомоги укр. інвалідам, укр. жіноцтву на еміграції та шерог інших.

Нарешті, він реорганізував Укр. Центральний Комітет так, щоб зробити його здібним задовольняти пекучі потреби укр. еміграції.

Переведення ж в життя цих важливих завдань, поставлених з'їздом перед новим Укр.Центральним Комітетом, можливе лише при широкій співпраці цілої української еміграції, а конечною умовою цієї співпраці являється організація української еміграції на місцях.

З'їзд і ухвалив переведення організації еміграції на місцях в формах, зазначених в наступних артикулах тимчасового регуляміну Українського Центрального Комітету.

Артикул. 9. на місцях, з ініціативи місцевого громадянства, заснуються відділи Центрального Комітету по його постановах.

Арт. 10. Керівники відділів та заступники обираються загальними зборами кожної емігранської колонії і затверджуються Українським Центральним Комітетом.

Арт. 13. В тих місцях, де є відділи Товариства допомоги біженцям з України, Український Центральний Комітет затверджує на становищі керівника відділу Центрального Комітету голову відділу Товариства допомоги або ж затверджує на цьому становищі обрану колонією іншу особу.

Арт. 14. В тих випадках, коли на місцях існує відділ Центрального Комітету і відділ Товариства допомоги біженцям з України то голова відділу Товариства допомоги входить у склад Управи відділу Центрального Комітету.

Український Центральний Комітет приступив до праці.

У виконання вищенаведених постанов З'їзду він пропонує колонії української еміграції як найскорше обрати на загальних зборах кандидатів на керівника відділу Укр. Центрального Комітету та на його заступника і

зараз же надіслати прізвища цих кандидатів на затвердження Укр. Центр. Комітету. Крім того необхідно надіслати до Центрального Комітету життєпису обраних кандидатів на керівника відділу та на його заступника за їх власними підписами, а також подати їх повні адреси.

Голова Українського Центрального Комітету В. Прокопович.

Керівник Секції Організаційної М. Ковальський.

Адреса: Warszawa, Długa 29. Hotel Polski, 12.

О Б І Ж Н И К

Українського Центрального Комітету В. Р. П. П.

Ч. 2.

В останній період свого перебування на чужині українське громадянство через різні причини опинилося в прикрому стані розпорошення, дезорганізації й тяжкої матеріальної неволі. Такий стан надзвичайно зневіряючи й деморалізуючи впливає на де-яких окремих осіб, а навіть на де-які еміграційні групи і в значній мірі позбавляє цілу українську еміграцію сили і значіння активного політично-суспільного чинника, яким вона безумовно була б при інших обставинах і яким вона мусить бути, мусить за всяку ціну, тому, що в цьому полягають головніщі завдання і самий сенс емігрування з Батьківщини.

Всі наміри і спроби об'єднати українську еміграцію в міцну національно-громадську організацію до сучасного менту не давали поважних наслідків, і одною з найбільших перешкод для досягнення зазначеної вище мети був постійний брак матеріальних засобів, потрібних для організації громадянства та задоволення хоча б найбільш пекучих потреб його.

А потреб цих чимало і перша з них, що боляче відчувається всюди,— це захист розпорошених на чужині українських громадян від неправних притисків та сваволі нижчих агентів влади, а також поліпшення взагалі правних, матеріальних та культурно-громадських умов існування нашої еміграції.

Тільки задоволення в певних межах цих потреб може утворити матеріальний і психологічний ґрунт для ширшої національної суспільної акції в еміграційних осередках.

Константуючи це, треба разом з тим по справедливості зазначити, що в останній час становище де-якої частини Українців емігрантів значно змінилося на краще. За час перебування на еміграції в Польщі вони встигли вже в де-якій мірі пристосуватися до умов місцевого життя і певній кількості їх пощастило підшукати собі ту чи іншу службу чи роботу; чимало з них мають вже сталі більш-менш значні й задовольняючі їх потреби заробітки, а де-хто дістає навіть грубі гроші. Завдяки тому багато з тих, що морально підупало було під гнітом тяжкої неволі, тепер стало

батьоріще дивитися в майбутність; серед них підноситься вже зацікавленість громадським життям на еміграції і бажання в той чи інший спосіб допомогти громадській справі та бідуючій ще частині своїх братів.

Отже, настав момент, коли українська еміграція сама і власними силами може вже розпочати акцію організованої боротьби за краще існування; настав момент для переходу до громадської самопомоги в ширшому змісті цих слів.

Треба зазначити, що думка про це виникла вперше ще в 1921 році в самих низах нашої еміграції, на периферії, звідкіль після того не раз надходили голоси найбільш чутливих та сумлінних громадян про необхідність самооподаткування еміграції для утворення, під громадським контролем, суспільного еміграційного фонду, який давав би можливість задовольняти організованим чином хоча б найбільш пильні й поважні потреби земляків, що опинилися в тяжкому, під тим чи іншим поглядом, стані. Як вказували оті ініціативні голоси, ця справа, у дальшому розвитку, дала б можливість нашій еміграції взагалі стати на міцний ґрунт і поширити акцію на користь загальних національно-культурних інтересів

Відгукнувшись на ці голоси еміграції, утворився в м. березні цього року серед громадян-емігрантів, що мешкають у Варшаві та її околицях гурток, який поставив своїм завданням докладно обміркувати та запропонувати громадській opinii ширший проект організованої самопомоги на еміграції.

Опрацювавши разом з обраною для цього комісією головніші засади справи, зазначена ініціативна група прийшла до висновку, що лише широко переведений добровільний, але для всіх, хто може його платити, морально-обов'язковий національний податок може підтримати нас, зміцнити і взагалі урятувати еміграцію, як суспільну силу. Разом з тим, ініціативна група цілковито з'ясувала, що національний податок може охопити ширші еміграційні верстви та дати належні наслідки по задоволенню пекучих наших потреб лише тоді, коли еміграція не буде розбитою та розпорешеною, а стане на шлях об'єднання та організованого життя.

Отже, переведення широкої організації української еміграції на ґрунті задоволення зазначених вище потреб її і встановлення самооподаткування її для поясненої мети уявляють з себе дві такі акції, які міцно зв'язані між собою, одна з одної впливають, одна на одній ґрунтуються і в своєму здійсненню одна від одної залежать, через що обидві ці акції можливо й повинно перевести лише спільно, побіжно й одночасно.

Мусимо особливо зазначити, що ініціатори зовсім не спинялися на політичному боці справи, бо гадали, що питання йде не про ту чи іншу політичну групу, а про загальне наше об'єднання на ґрунті тих потреб та інтересів, що відчувуються всіма справжніми Українцями¹ незалежно від їх політичної віри. Гадалося, що кожний український громадянин, якому світив ідеал незалежної української держави, який бажає схоронити для неї громадські сили, що перебувають на вигнанні, мусить прилучитися до справи загального національного самооподаткування еміграції.

Протоколи своїх засідань в зазначеній справі ініціативна група передала в організаційне Бюро по скликанню першого З'їзду Української еміграції в Польщі для внесення порушених нею питань в порядок денний того з'їзду, а крім того звернулася до Ради Київ-

ського Українського Правничого Товариства, що перебуває в Варшаві, в справі опрацювання та внесення на перший з'їзд української еміграції відповідного реферату про самооподаткування української еміграції в зв'язку з організацією її.

Київське Українське Правниче Товариство, обміркувавши згадану справу на своїх загальних зборах, доручило членові своєї Ради, полковникові Золотницькому, опрацювати для з'їзду ширшу доповідь у зазначенім питанні, а потім, заслухавши на загальних зборах так само доповідь, як і доданий до неї проект регуляміну про національний податок, апробувало їх і доручило І. М. Золотницькому виголосити їх у засіданні першого з'їзду української еміграції в імені Правничого Товариства.

18 серпня 6. р. Перший Український Еміграційний З'їзд по вислуханні та докладному обміркуванні доповіді п. Золотницького о д н о г о л о с н о, ухвалив істотні засади і регулямін в справі національного самооподаткування — в такій редакції (наводимо головні пакти):

1. Для переведення організації українського громадянства на еміграції та утворення еміграційного фонду, призначеного на матеріяльну підтримку і правний захист окремих громадян та на задоволення культурно-суспільних і національно-державних потреб всіх українських громадян-емігрантів, незалежно від приналежності до тієї чи іншої політичної партії чи політично-державної концепції, встановлюється національний податок, обов'язковий для кожного українського громадянина, перебуваючого на еміграції.

2. Національний податок складається:

а) з о д н о р а з о в о г о податку, який повинен сплатити один раз кожний український громадянин-емігрант для заманіфестування своєї приналежності до українського громадянства на еміграції та власної ухвали принципу національного податку на зазначені в арт. I потреби,

і б) з п р и б у т к о в о г о податку, який повинен платити на зазначені в арт. I потреби що-місяця, поверх одноразового податку, кожний з тих українських громадян-емігрантів, що одержують платню на сталій службі чи роботі, або заробляють гроші різними комерційними та іншими прибутковими операціями чи підприємствами.

3. Одноразовий податок встановлюється:

а) для незаможних і безробітних українських громадян-емігрантів в розмірі о д н і є і в о с ь м о і частини злогого польського, або в розмірі відповідної по вартості частини тієї чи іншої сталої валюти, яку може бути встановлено замість злогого польського,

і б) для заможних і маючих заробіток українських громадян-емігрантів в розмірі д в о х відсотків від їх місячного прибутку, від майна чи місячного заробітку, незалежно від розмірів того прибутку чи заробітку.

П р и м і т к а: В разі повної неможливості для незаможного чи безробітного українського громадянина-емігранта сплатити одноразовий податок, місцевий відділ Українського Центрального Комітету може звільнити його від зазначеного податку.

4. Прибутковий податок, незалежно від розмірів місячної платні на службі чи роботі, або від розміру обліченої належним чином пересічної

суми загального місячного прибутку від комерційних та інших операцій кожного окремого українського громадянина-емігранта, встановлюється в мінімальному розмірі двох відсотків від місячної платні чи загального місячного прибутку, з залишенням кожному громадянину вільної руки збільшити зазначений вище відсоток по добрій волі відповідно його загальному матеріальному становищу.

5. Всі суми національного податку, які одержуватиме центральний орган української еміграції, складаються до загальної еміграційної скарбниці і разом з усіма іншими грошовими та іншими матеріальними прибутками (пожертви грошми та речами, прибутки від фінансових та інших операцій і т. и.) утворюють емігранський фонд, призначений на задоволення зазначених в арт. 1. потреб української еміграції.

6. Загальне керування справами самооподаткування українського громадянства на еміграції та утворення еміграційного фонду і використання його коштів на зазначені в арт. 1. потреби належить Українському Центральному Комітетові.

7. Технічне переведення справи самооподаткування українського громадянства на еміграції на місцях покладається на місцеві відділи та на уповноважених Українського Центрального Комітету.

10. Засоби до здійснення зазначених в арт. 9. функцій відділи та уповноважені Українського Центрального Комітету одержують в міру потреби і в межах загального бюджету від Центрального Комітету з коштів еміграційного фонду.

11. Для задоволення наглих потреб окремих громадян-емігрантів, як, напр., в разі хвороби, смерті, тимчасового безробіття і т. и. відділам Центрального Комітету надається право залишати в своєму розпорядженні двадцять відсотків від загальної суми що-раз стягненого ними з українських громадян-емігрантів свого району національного податку, а крім того в разі потреби, одержувати ще і певні суми від Центрального Комітету з еміграційного фонду, в межах загального бюджету

12 В своїй діяльності в зазначених арт. 9 і 11 справах відділи та уповноважені Українського Центрального Комітету здають належні термінові справоздання Центральному Комітетові згідно з планом загальної праці.

14. За несплачення місячної квоти національного податку в призначений термін український громадянин-емігрант, який допустить цього, повинен заплатити разом з податком ще грошову кару за прострочку сплати податку в розмірі п'яти відсотків несплаченої своєчасно квоти податку за кожний прострочений місяць, при чому кожний неповний місяць і навіть прострочка не менш п'яти днів вважаються за повний місяць.

15. Зречення або ухилення когось то не було з українських громадян емігрантів від сплачування національного податку вважається за зречення всякої спільности з українським громадянством на еміграції та допомоги йому в тяжкому становищі й у здійсненні його завдань і тягне за собою цілковите позбавлення такого громадянина всякої допомоги, підтримки і захисту з боку Українського Центрального Комітету, його відділів і всіх благодійних та культурно-суспільних українських Інституцій і організацій. Для здійснення цього Український Центральный Комітет, по одержанні відповідного повідомлення своїх відділів чи уповноважених, призвище українсь-

кого громадянина-емігранта, який допуститья такого вчинку, або список таких українських громадян-емігрантів, як що їх буде кілька осіб, негайно оповіщає всім зазначеним вище своїм відділам та українським Інституціям і організаціям, а крім того подає до відома всього українського громадянства на еміграції шляхом преси та відповідних об'яв, що їх буде вивішено в помешканнях українських інституцій та організацій.

16. Вищий догляд за стягненням національного податку та використанням коштів еміграційного фонду і взагалі за діяльністю Українського Центрального Комітету та його відділів та уповноважених у вище згаданих справах належить цілому українському громадянству на емігранті.

17. Зазначений в арт. 16. вищий догляд українське громадянство на еміграції здійснює через окрему контрольну комісію, обрану ним через свій з'їзд.

18. Для здійснення контрольною комісією своїх функцій їй надається право переводити не тільки повну ревізію діяльності Українського Центрального Комітету та його відділів і уповноважених по упливі операційного року, але й періодичні, з власного погляду, раптові перевірки їх прибутково-видаткових операцій і взагалі фінансового становища всіх справ та еміграційного фонду, в зв'язку з загальним бюджетом еміграції і загальним планом діяльності їх, а також право участі в засіданнях Українського Центрального Комітету та його відділів з правом дорадчого голосу.

19. Наслідки ревізій та раптових перевірок контрольної комісії разом з їх висновками друкуються в органах еміграційної преси для загального відома; всього українського громадянства на еміграції та докладаються контрольною комісією з'їздові української еміграції.

В зв'язку з самооподаткуванням додається до відома громадянства ще кілька пактів з резолюцій еміграційного з'їзду в справі організаційного об'єднання української еміграції в Польщі.

1) Український Центральний Комітет стає єдиним репрезентативним органом української еміграції в Польщі

2) Склад Українського Центрального Комітету на час 2-го з'їзду української еміграції определити в числі 10 осіб, а саме: 3 члени теперішньої Дирекції і Секретар і 6 керівників секцій.

3) Число секцій Українського Центрального Комітету встановити 6, а власне: 1.—організаційна, 2.—фінансово-господарча, 3.—інтернованих 4.—культурно-освітня, з підсекцією допомоги студентам на еміграції та инш. 5.—правнича. 6.—гуманітарна з підсекціями: 1) інвалідів, 2) сухітників, 3) жіночою та инш. Голови зазначених підсекцій делегуються відповідними органами заінтересованих організацій.

4) Ухвалити теперішній склад Дирекції Українського Центрального Комітету, яко тимчасовий, до 2-го з'їзду української еміграції.

5) Управу Товариства допомоги біженцям з України закликати до співпраці з Українським Центральним Комітетом для добра української еміграції в формах, вироблених спільним порозумінням.

6) Український Центральний Комітет являється відповідальним перед делегатським з'їздом української еміграції.

7) Реорганізованому Українському Центральному Комітетові доручити виробити і провести новий Статут Центрального Комітету на засадах виборності всіх його членів через делегатські з'їзди української еміграції.

8) Терміном скликання 2-го з'їзду української еміграції визнати най-далі 2-го січня 1924 року.

Реорганізований Еміграційним З'їздом, на засадах громадського обрання, Український Центральний Комітет, на якого тим же З'їздом покладено переведення ухвалених постанов, звертається до українського громадянства, на еміграції суцього, з пропозицією виконати свій національний обов'язок і вносити відповідний податок на задоволення вищезазначених потреб еміграції.

Порядок витрати з національного еміграційного фонду та контролю над всіма витратами докладно зазначені в п. 2. Резолюцій 1-го Українського Еміграційного З'їзду, надрукованих в газеті: „Український Сурмач“ ч. 59-60 за біжучий рік і в „Трибуні України“ ч. 5-7.

Національний податок повинен вноситися під належні квитки місцевим відділам Українського Центрального Комітету, або уповноваженим його. Громадяне з місцевостів, де нема відділів У. Ц. К. та його уповноважених, надсилають податок безпосередньо в Центральний Комітет: Warszawa, Długa 29, „Hotel Polski“, 12.

Голова Українського
Центрального Комітету В. Прокопович.

Керовник Організаційної Секції М. Ковальський. ;

Керовник Фінансово-
Господарчої Секції І. Золотницький.

Член-Секретар П. Зайцев.
